

[Aksel Larsen.]

foreslår forbedringer på disse områder, og jeg tror, at disse bestemmelser vil have deres store betydning, hvis de bliver gennemført. Men på den anden side kommer vi som sagt ikke den arbejdsløshed, der er, til livs blot ved at indføre rejsehjælp, flyttehjælp og eventuelt tilskud til erhvervelse af lejlighed andre steder. Der skal mere gennemgribende foranstaltninger til.

Hvad de af regeringen foreslåede forhøjelser af understøttelsessatserne angår, vil jeg henholde mig til den højtærede socialministers fremsættelse, hvor han stort set motiverer dem med, at understøttelsessatserne i overensstemmelse med, hvad prisstigningen har kunnet betinge — jeg tænker, det er pristallet, man regner med, ikke så meget prisstigningen — i perioden fra januar 1946 til januar 1959 er steget med 53 pct. Samtidig er den gennemsnitlige timefortjeneste steget med 97,6 pct. fra 1946 til 1958. Jeg ved ikke, hvor pålidelig statistikken er; jeg har min egen mening om pristalsstatistik, og den kender man. Jeg ved ikke, hvor pålidelig statistikken over timefortjenesten for de arbejdere, der har arbejde, er, men jeg går ud fra de procentsatser, den højtærede minister her har fremført og støtter sig på. Den højtærede minister mener, det ville være rimeligt, om arbejdsløshedsunderstøttelsessatserne steg, så de kom på højde forholdsmæssigt med lønsatserne. Jeg tror ikke, det er tilstrækkeligt. Det vil i øvrigt efter ministerens forslag kun kunne lade sig gøre, hvis arbejdsløshedskasserne benytter sig af den adgang, de vil få til selv at give 2 kr. mere i dagpenge end fastsat, og hvis de benytter sig af denne adgang, skal de selv betale omkostningerne, der er regnet ud til 15 mill. kr. om året. Men jeg tror ikke, det er nok at søge at nå en procentvis forhøjelse af understøttelsessatserne, der skulle være lige så stor som den af statistisk departement beregnede procentvise forhøjelse af timefortjenesten. Her må man nemlig regne med, at der er en absolut forskel på understøttelsessatserne og lønsatserne. Hvis man tænkte sig denne udvikling fortsat, kan dog formodentlig enhver se, at det ville komme dertil, at de arbejdsløse ikke engang ville kunne føre en sultetilværelse, uanset om

deres understøttelse steg procentvis lige så meget som lønningerne.

Jeg tror, der er grund til at forhøje understøttelsessatserne mere end lønningerne, selv om man ikke vil anerkende eller ikke vil praktisere det eneste retfærdige princip, at der betales erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til den, samfundet ikke kan eller ikke vil skaffe arbejde. Vi har det dog sådan i fagbevægelsen, at man arbejder for og også har haft et vist held til at forhøje de lavest lønnedes lønninger procentvis mere end de højest lønnedes. Man er ikke nået langt nok, det ved vi alle sammen, men det er i hvert fald fastslået, at det er noget, man bør stræbe efter, navnlig i overenskomstsituationer, at de lavest lønnede skal have det største løntillæg, og at de i hvert fald skal have procentvis større løntillæg end de højest lønnede arbejdere, fordi man erkender, at deres stilling er så dårlig, at den må forbedres mere. Nuvel, men de arbejdsløses kår er langt dårligere end de arbejdendes, og deres forhold til de arbejdendes timefortjeneste er langt dårligere, end f. eks. de dårligst lønnede arbejdsmænds er til de højest lønnede faglærte arbejderes. Der er altså grund til at søge gennemført ikke en forholdsmæssig ajourføring, men en yderligere forhøjelse af arbejdsløshedsunderstøttelserne, og vel at mærke ikke på den måde, at den sidste ende skal betales udelukkende af kasserne. Det ville være rimeligt, om hele forhøjelsen betaltes af det offentlige og arbejdsgiverne, men man bør i hvert fald give refusion også for de sidste 12½ pct.

I øvrigt vil jeg gentage, at arbejdsløsheden er et samfundsonde, og at det er ganske urimeligt, at man overhovedet forlanger, at arbejderne selv skal forsikre sig mod arbejdsløshed og betale til denne forsikring. Ja vel, det har været skik hidtil, og de første arbejdsløshedskasser blev oprettet af arbejderne selv, dengang samfundet praktisk talt intet ville gøre; der var kun fattigkassen at henvende sig til. Men vi er da kommet noget frem, og det må ved denne lejlighed på ny fremhæves, at det egentlig ikke kan være arbejderne pligt at forsikre sig imod den samfundsulykke, arbejdsløshed er; det bør være samfundets sag eller også deres sag, som ejer produktionsmidlerne,